

Absolventi Bez frází: Adam Šimůnek

20.5.2024 - | Univerzita Palackého v Olomouci

Hráli jste někdy počítačové hry, třeba Zoo Tycoon?

Ptám se jen ze zvědavosti. Abych měl jistotu, že pochopíte, co přesně vám chci říct. Sám dnes totiž dělám úplně totéž. Stavím, buduji a na základě budgetu, který mám na začátku každého roku k dispozici, zároveň rozhoduji o směru, kterým se má škola vydá. Jak jde čas, stále více si uvědomuji, že být ředitelem základky na vesnici, jako je ta naše, je vlastně podobné jako hraní budovatelských her. Jediný rozdíl je v tom, že já tu svou prožívám doopravdy. V reálném prostředí a čase zároveň sleduji přímý dopad mých rozhodnutí na děti, jejich rodiny i naše učitele.

Jejich reakce jsou mou odměnou. A vlastně i potvrzením mého profesního přesvědčení, že věci, které v našem týmu skvělých pedagogů vytváříme, mají smysl.

Bylo mi osmadvacet let, když jsem do téhle funkce nastupoval. Na začátku školního roku jsem tady vítal jen pět prvňáčků. Přestože u nás už tehdy pracovali skvělí učitelé, moc dobré renomé v okolí takhle škola neměla. Byla to klasická málotřídka, jakých dnes v Česku spíše ubývá. Jen pár učeben, ve kterých se mačkalo více ročníků najednou, a to v ne úplně ideálních podmínkách, které přímo odpovídaly státním podporám, jejichž výše se neodvíjí od kvality výuky, ale od počtu žáků v učebně.

Stál jsem na prahu životní výzvy, kterou jsem jako vášnivý sportovec nechtěl prohrát.

Dnes máme prvňáčků šestnáct a škola nám začíná být malá.

Na cestě za tím, že se naše škola stala v okolí vyhlášenou, jsem si několikrát vzpomněl na to, co jsem se naučil na Fakultě tělesné kultury, častokrát jsem přitom radám pedagogů v duchu taky od srdce děkoval. Třeba panu profesorovi Karlu Frömelovi, ten nám během doktorského studia mnohokrát kladl na srdce, abychom se občas nebáli ostatní provokovat.

No... Uznávám, že je to rozhodně nevšední a svým způsobem úsměvná rada. Jenže já se jí od začátku řídl a přesně tenhle přístup je mi vlastní i dnes. Vždyť ten stejný profesor mi do současné pozice dal mnoho, taky byl jedním z prvních, koho jsem se zeptal, zda si myslí, že se můžu ředitelem stát. Bez jakýchkoliv pochybností mi, jako svému doktorandovi, vyjádřil svou důvěru.

I díky tomu dnes naši žáci třetího až pátého ročníku pojedou v květnu poprvé na výměnné pobyty do zahraničí nebo v rámci výuky angličtiny dřív debatovali přes telemost živě s Andrewem J. Feustelem, astronautem sedícím v řídicím středisku NASA v americkém Houstonu. Na naší státní, vesnické, málotřídní škole v Jeseníkách vymýšlíme a realizujeme projekty, které nás posouvají stále dál a od ostatních taky trochu odlišují.

Vyloženě totiž nesnáším, když mi někdo řekne, že něco nejde. Touhle zásadou se řídím a mám ohromné štěstí na tým, který je schopen hledat často i netradiční řešení. Podle toho naše škola dnes také vypadá. Schválně se k nám přijďte podívat, rádi vám ji ukážeme.

S nadsázkou říkám, že profil studentů FTK je jasně daný: Jsou to lidé, kteří většinou vystudovali gympl, na který kvůli sportovní kariéře, zápasům a závodům často ani nechodili. Nejsou to zrovna studijní typy a když se na prahu dospělosti s maturitním vysvědčením v kapse rozhodují co dál, přihlásí se na tuhle fakultu většinou jen proto, aby mohli sportovat i dál.

Jo, jo, jo... Taky jsem byl přesně tenhle příklad. Od celé té řady fotbalistů, hokejistů nebo

basketbalistů okolo jsem se mezi spolužáky lišil snad jen tím, že mým sportem byl Street Dance. Jen co ale přišla první hodina anatomie, připadali jsme si jako v Básnicích úplně všichni. Odborný asistent popisoval sagitální i frontální směry a já vlastně pořádně nechápal, o čem je řeč. O moc moudřejší jsem nebyl ani o hodinu později při Sociokulturní kinantropologii, kterou vyučuje pan doktor Horák, a představuje absolutní síto nadšení v tu chvíli čerstvých vysokoškoláků. Také já jsem při ní tolikrát seděl v knihovně, učil se citovat a pracovat se zdroji a u toho zoufale vykřikoval, kdy už konečně začneme sportovat.

Dnes na FTK nedám dopustit, mám tuhle fakultu obzvláště rád a kdykoliv to jen jde, rád se na ni vracím.

Až s postupem času, dalším studiem a stále většími životními zkušenostmi totiž člověk zjišťuje, jak důležité i ty méně populární předměty jsou a jak život člověka formuje samotný fakt, když nuceně vystupuje ze své komfortní zóny. Třeba když jsme v tom SOKINU vyrazili jako součást „mezinárodního výzkumu zastavěného prostředí, pohybové aktivity a obezity“ na vesnici za Olomouc s úkolem zazvonit na dveře cizích domů a jejich obyvatele přesvědčit k vyplnění dotazníků a týdennímu nošení akcelerometrů Actigraph. Dodnes nevím, kde jsme to byli. Tehdy jsem Olomouc a její okolí vůbec neznal. Báli jsme se jejich reakcí, nakonec jsme vše zvládli a znovu nás to posunulo kupředu.

Asi přemýšlíte, o čem tady povídám, ale já měl po celé své studium možnost srovnání. Souběžně s FTK jsem totiž studoval také pedagogickou fakultu a na ní v konkrétních případech sledoval, že jsem na úplně jiném levelu než tamní studenti. Na rozdíl od nich jsme se nebáli před lidmi postavit, říct svůj názor, prezentovat vlastní práci, a hlavně se u toho posluchačům dívat přímo do očí.

Pamatuju si i konkrétní situaci z předmětu, který se jmenoval Didaktika sportovních her. Pan doktor Mazal se nás na rovinu zeptal, kdo z nás – studentů učitelství TV – jednou opravdu chce učit. V tělocvičně nás bylo třicet, ale ruku jsme zvedli dva. Už tehdy jsem pochopil, že to bude mít souvislost s tím, jaké má řemeslo učitelů v Česku renomé a jak placená naše práce je. Realita je taková, že drtivá většina absolventů učit nikdy nezačne. Mí spolužáci jsou dnes vesměs hlavně v armádě, u hasičů nebo policie. Učí nás opravdu jen pár.

V samotném školství je totiž nejvíc naprd samotný fakt, že vás v reálném čase jen málokdo ocení. Každý učitel moc dobře zná, jak náročné je získat si respekt pubertáků ze sedmičky, kteří vás fuckují i v tělocviku, aby v partě dali najevo svoji roli. Den co den se je snažíte zaujmout, posunout, ale také se přetlačujete o to, kdo je silnější a má navrch, reálné odměny se dočkáte možná po letech, kdy vás v osmnácti ti stejní floutci navštíví, aby vám řekli, že jste byli jejich nejlepším učitelem. Každému pár let trvá, než pochopí, že jste to s nimi nemysleli úplně zle.

Učím devátým rokem, i já takovou zpětnou vazbu už slyšel. Je moc fajn, protože dobíjí baterky.

Úplně přesně si vybavuji své pocity, když jsem do prostor naší Základní školy v Branticích přišel poprvé.

Bylo to jedním slovem WOW!

Vždyť já do té doby učil na sportovní základce v Přerově, na klasické sídlištní škole, jakou si asi umíte představit. Obrovská budova, dlouhé chodby, osm učeben na patře, třicet dětí v každé z nich. A tady přede mnou najednou stála vzdušná budova, útulné třídy s deseti až dvaceti žáky. Hned jsem věděl, že tady musím pracovat za každou cenu.

Že bych mohl být ředitelem mě přitom do té doby vůbec nenapadlo, říkali mi to spíš ostatní. Učil jsem v Přerově ani ne půl roku, když mi kolegyně na vánočním večírku říkaly, že se jím jednou stanu.

Smál jsem se jim, měl jsem za to, že v dámském kolektivu vyčnívám jen tím, že jsem chlap, co učí tělocvik. O čtyři roky později na vánočním vystoupení taneční skupiny Calipso Dance Krnov, kterou jsem dřív sám vedl, mě kamarád začal přesvědčovat k tomu, že Brantice vypsaly výběrko a měl bych to alespoň zkusit. Také jeho jsem tenkrát s úsměvem odbyl. „Běž do háje, však učím teprve čtvrtý rok,“ řekl jsem mu zcela vážně. Jenže brouka v hlavě už jsem měl a doma nesměle nahlédl do školského zákona.

„Minimální doba praxe pro ředitele školy jsou čtyři roky,“ psalo se v něm. Vycházelo mi to skoro na den přesně, na náhody nevěřím. Pustil jsem se do toho, na výběrko jsem se připravoval čtvrt roku. Tak poctivě, jak jen jsem uměl. Učil jsem se zákony, vytvářel projekt rozvoje koncepce školy a s ním nakonec taky uspěl navzdory tomu, že se o můj post hlásilo šest dalších, mnohem zkušenějších pedagogů. Věřím tomu, že jsem zástupce obce nepřesvědčil plánem, jak má škola přežít, ale vizí, jak má dál fungovat. Dnes máme dětí padesát, příští rok jich bude šedesát. A v těch dalších už si možná z kapacitních důvodů budeme sami vybírat ty, které můžeme přijmout.

Vždyť se nám jako jedné z mála málotřídních škol podařilo získat i grant přes program Erasmus+. Ten je fajn v tom, že málotřídky, jako jsme my, neznevýhodňuje tak jako většina ostatních státem vypsanych projektů. Když dnes ministerstvo školství vypíše dotační program, třeba na nákup iPadů do tříd, škola dostane jen tolik peněz, kolik má žáků. Zatímco vedle v Krnově dostanou milion a půl, my máme nárok sotva na sto padesát tisíc. A s tím se ostatním konkuruje těžko. Erasmus na to vůbec nehledí, zajímá se jen o cíl a náplň projektu.

Přiklepli nám víc než milion a půl. Chápete to?

Sedmnáct našich dětí za tyto peníze vycestuje do Itálie za zážitky, stejně jako naši učitelé na jazykový kurz na Maltě nebo náš angličtinář na Island za praxí. Věřím, že i díky tomu se jednou nebudou bát mluvit. Že pochopí, jak důležité je učit se jazyky. Jsem ředitelem, který lpí na tom, že angličtina není jen dalším předmětem v rozvrhu vedle prvouky a matematiky. Pro mě je to předmět, který dětem jednou otevře dveře mnohem dál.

Neříkám to jen tak, mám vlastní zkušenost. Díky pokračujícímu doktorskému studiu na fakultě jsem se dostal i k zahraniční stáži na Iowa State Univerzity, prvních čtrnáct dnů jsem nemluvil skoro vůbec, i to mi otevřelo oči.

Ještěže jsem tam nebyl tehdy sám.

Díky Lukáši!!!

Pak už mi bylo jedno, jestli mluvím anglicky nebo česky.

Doktorát upevnil moji sounáležitost s fakultou a Olomoucí. Přitom když jsem se studiem doktorátu začal, dost lidí mě od toho odrazovalo. „A k čemu ti to bude?“ ptali se mě a já nemám důvod lhát, taky jsem o tom nejednou přemýšlel. Dnes vím, že to byl velmi důležitý sedmiletý projekt mého vlastního osobnostního rozvoje, díky kterému jsem získal nejen svou práci, ale zároveň nadhled, kompetence a vlastně i sebevědomí, které dnes jako ředitel školy dennodenně uplatňuji.

Možná i díky tomu tenhle rok naše děti pojedou na výměnný pobyt do Itálie. Oslovilo nás sdružení malých škol v údolí v Aostě, asi třicet kilometrů od Mont Blancu a kousek od Matterhornu. Náhhera!

Sám přitom chci mnohem víc. Není to tak dávno, co mi kamarádka možná z legrace řekla, že zahrada naší mateřské školy vypadá hrozně. Nic jsem jí na to neodpověděl, už nikdy jsem ale z hlavy nepustil myšlenku, že jednou bude nejkrásnější ze všech. S architektem Markem Juránkem jsme vytvořili koncept sluneční soustavy, kdy jsou jednotlivé prvky zahrady umístěny na jednotlivých planetách.

Tento koncept nám umožňuje spojit nesourodé prvky zahrady mateřské školy a navíc děti učit hravou formou jednotlivé planety sluneční soustavy, jak jsou od sebe vzdálené a jak jsou rozdílně veliké. Nově zvolené zastupitelstvo nám právě schvaluje dotaci dvou milionů korun. Součástí zahrady bude malé fotbalové hřiště a taky tartanová dráha. A protože je zahrada dost velká, otevřeme ji taky veřejnosti.

Dnes už u školy neparkuji. Nedá se to. Cestou mám však možnost sledovat ranní hemžení aut rodičů a jejich žáků. Mám z toho radost. Vždyť s tím, že před tou naší málotřídkou bude každé ráno v zácpě dvacet aut, nikdo předtím nepočítal.

I tohle je problém, který teď musíme řešit. Výhledově snad budeme mít i vlastní parkoviště.

Zatímco dřív totiž rodiče své děti i z naší vesnice hlásili raději do velkých škol ve městě, dnes by i rodiče z měst dali cokoliv za to, aby jejich děti měly možnost chodit k nám. A když se mě ptá někdo proč, vyprávím taky o Marku Hermanovi.

Slyšeli jste někdy tohle jméno? Ne? Přečtěte si jeho knihu, jmenuje se Jsi tam, brácho? a strašně se u ní nasmějete. Taky to býval jen tělocvikář, který nakonec v T-Mobilu stál u vzniku dárcovských DMS. Dokázal sobě, a nakonec i mně, že být tělocvikářem není konečná. Že člověk může jít vždycky dál. Setkání s ním v předmětu komunikativní dovednosti byl bod, který mou cestu životem i kariérou otočil úplně jiným směrem.

Směrem, že ani ta nejkrásnější školní zahrada nebude vrcholem mé kariéry.

Vždyť my v Branticích ve škole pořád nemáme tělocvičnu. Velkou, prostornou halu pro míčové sporty a tělocvik.

Že bude těžké ji postavit?

S podporou zastupitelstva v tom problém nevidím.

Sám jsem si slíbil, že udělám vše, abychom ji mohli mít.

<https://www.ftk.upol.cz/nc/zprava/clanek/absolventi-bez-frazi-adam-simunek>